SH.A.SAYDULLAYEV

HUQUQ
HUQUQIY DAVLAT
HUQUQ NORMASI
DAVLAT MEXANIZMI
DAVLAT ORGANLARI
RESPUBLIKA
HUQUQIY TIZIM
HUQUQNI QO'LLASH
QONUN
HUQUQNI SHARHLASH
NORMATIV-HUQUQIY HUJJAT
DAVLAT
HUQUQ USTUVORLIGI

DAVLAT VA HUQUQ NAZARIYASI

GIPOTEZA
DISPOZITSIYA
SANKSIYA
FUQAROLIK JAMIYATI
DAVLAT APPARATI
DAVLAT
HUQUQ TIZIMI

O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI ADLIYA VAZIRLIGI
TOSHKENT DAVLAT YURIDIK UNIVERSITETI

SH.A. SAYDULLAYEV

DAVLAT VA HUQUQ NAZARIYASI

Darslik

Ikkinchi nashr

TOSHKENT
«Yuridik adabiyotlar publish»
2021

UO'K: 340
KBK: 67(5O')
D-13

D-13 **Sh.A. SAYDULLAYEV**
Davlat va huquq nazariyasi: darslik. – Toshkent: TDYU, 2021. – 248 bet.

ISBN 978-9943-6391-3-3

UO'K: 340
KБK: 67(5O')

O'zbekiston Respublikasi Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligi tomonidan oliy o'quv yurtlari uchun darslik sifatida nashrga tavsiya etilgan (O'zbekiston Respublikasi Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirining 2018-yil 25-avgustdagi 744-son buyrug'i).

Mas'ul muharrir: **M. Ahmedshayeva,**
yuridik fanlari doktori, professor

Taqrizchilar: **M. Najimov,**
yuridik fanlari nomzodi, professor

N. Javliyev,
yuridik fanlari nomzodi, dotsent

Mazkur darslik «Davlat va huquq nazariyasi» moduli bo'yicha tayyorlangan bo'lib, unda modulning o'quv dasturi asosida mavzular va ularning mazmuniga oid javoblar, jadvallar, muammoli savollar hamda tavsiya etiladigan adabiyotlar ro'yxati o'z ifodasini topgan.

Darslik oliy yuridik ta'lim muassasalarining bakalavriat bosqichi talabalariga hamda davlat va huquq masalalariga qiziquvchi kitobxonlarning keng doirasiga mo'ljallangan.

davlat universiteti
Inv. N

© Sh.A. Saydullayev, 2020-y., 2021-y.
© «Yuridik adabiyotlar Publish», 2020-y., 2021-y.

MUNDARIJA:

Kirish 10

1-mavzu: Davlat va huquq nazariyasining predmeti va metodlari 12
1.1. Davlat va huquq nazariyasi fanining predmeti va uning o'ziga xos xususiyatlari 12
1.2. Davlat va huquq nazariyasi fanining boshqa ijtimoiy fanlar bilan aloqasi 14
1.3. Davlat va huquq nazariyasining yuridik fanlar tizimidagi o'rni 16
1.4. Davlat va huquq nazariyasi fanining metodlari 18
1.5. Davlat va huquq nazariyasi fanining funksiyalari 19
1.6. O'quv moduli sifatida davlat va huquq nazariyasining tuzilishi 21
1.7. Davlat va huquq nazariyasi fanining bo'lg'usi huquqshunoslarni tayyorlashdagi ahamiyati 22
1.8. Jamiyat hayotini demokratik yangilashda davlat va huquq nazariyasi fanining roli 23

2-mavzu: Davlat va huquqning kelib chiqishi 25
2.1. Jamiyat tushunchasi 25
2.2. Jamiyat mavjud bo'lishi shakllarining xilma-xilligi 27
2.3. Jamiyat rivojlanishiga ta'sir etuvchi omillar 28
2.4. Davlatgacha bo'lgan jamiyatlarda ijtimoiy normalar va ijtimoiy hokimiyat 30

2.5. Davlat – jamiyat mavjud bo‘lishining muhim shakli sifatida 33
2.6. Davlat va huquqning vujudga kelishi to‘g‘risidagi nazariyalar 34
2.7. O‘zbekiston Respublikasining Konstitutsiyasida jamiyat, davlat va huquq masalalari 40

3-mavzu: Davlat tushunchasi, belgilari, mohiyati va tiplari 43
3.1. Davlat tushunchasi va belgilari 43
3.2. Davlatning mohiyati va ijtimoiy ahamiyati to‘g‘risidagi nazariyalar 46
3.3. Davlat hokimiyati – ijtimoiy hokimiyatning muhim shakli sifatida 50
3.4. Davlat hokimiyatining belgilari 51
3.5. Davlat tipologiyasi 51

4-mavzu: Davlat funksiyalari 56
4.1. Davlat funksiyalari tushunchasi 56
4.2. Davlat funksiyasining davlat maqsadi va vazifalari bilan o‘zaro nisbati 57
4.3. Davlat funksiyalarini turli asoslarga ko‘ra tasniflash 59
4.4. Davlat funksiyalarini amalga oshirish shakllari 64
4.5. Davlat funksiyalarining rivojlanishi va o‘zgarishiga ta’sir etuvchi omillar 67

5-mavzu: Davlat shakllari 70
5.1. Davlatning shakli tushunchasi 70
5.2. Davlat shakllarining rivojlanishi va o‘zgarishiga ta’sir etuvchi omillar 71
5.3. Davlatning boshqaruv shakli 71
5.4. Davlatning tuzilish shakli 74